

## متغیرهای مرتبط به خودکشی در جانبازان متوفی

سید عباس تولایی<sup>۱\*</sup>، مصطفی قانعی<sup>۲</sup>، محمد لرگرد دزفولی نژاد<sup>۳</sup>، شروین آثاری<sup>۴</sup>، مهدی حبیبی<sup>۵</sup> M.Sc.

آدرس مکاتبه\*: دانشگاه علوم پزشکی بقیه...، مرکز تحقیقات تروما، مرکز تحقیقات علوم رفتاری، تهران، ایران.

تاریخ اعلام قبولی مقاله: ۱۵/۱۰/۱۹

تاریخ دریافت مقاله اصلاح شده: ۱۵/۹/۳۰

تاریخ اعلام وصول: ۱۵/۷/۲۲

### خلاصه

**مقدمه:** خودکشی یکی از علایم آسیب شناختی اجتماعی است و سالانه منجر به از بین رفتن حدود یک میلیون نفر می‌گردد. ضرورت انجام مطالعات خودکشی در مجروحین جنگی در تمامی کشورها مشخص شده است. مطالعه حاضر با هدف بررسی فراوانی خودکشی و عوامل مرتبط با آن در جانبازان ایرانی صورت گرفته است.

**مواد و روش کار:** تحقیق حاضر به صورت گذشته نگر انجام شد. تعداد ۱۴۶۳ مورد مرگ جانبازان به روش نمونه‌گیری غیرتصادفی ساده از بین ۱۷۰۹ مورد مرگ ثبت شده در بنیاد جانبازان از تاریخ ۱۳۵۹ تا ۱۳۸۱ مورد بررسی قرار گرفتند. داده‌های دموگرافیک و داده‌های مرتبط به جانبازی مورد بررسی قرار گرفتند. توسط کمیسیون بنیاد جانبازان علت مرگ به دو گروه خودکشی و سایر موارد تقسیم شد. فراوانی انواع خودکشی برای حلق آویز کردن، دارو، خودسوزی، خفگی، اسلحه و سایر موارد مشخص گردید.

**نتایج:** ۷۰ مورد (۴/۹٪) از کل موارد، مرگ بر اثر خودکشی بود. فراوانی انواع خودکشی برای حلق آویز کردن (۲۷/۱٪)، ۱۹، دارو (۲۱/۴٪)، ۱۵، خودسوزی (۲۰٪)، ۱۴، خفگی (۱۱/۵٪)، ۸، اسلحه (۴/۳٪)، ۳، نامشخص (۱۴/۳٪) و سایر موارد (۱/۴٪) و میانگین سن زمان خودکشی  $36/6 \pm 7/6$  سال بود. خودکشی به عنوان علت مرگ با وضعیت تأهل، درصد جانبازی، مواجهه با مواد شیمیایی، سابقه موج گرفتگی، سابقه تروما، سابقه بستری به دلیل بیماری طبی، سابقه بستری به دلیل روانپزشکی، سابقه جراحی، سابقه مصرف داروی روانپزشکی و سابقه بیماری طبی رابطه داشت ( $p < 0.001$ ). بین خودکشی به عنوان علت مرگ و سابقه اسارت و ترکش رابطه معنی دار وجود نداشت ( $p > 0.05$ ). سن موارد مرگ بر اثر خودکشی و سایر موارد اختلاف معنی داری را نشان نداد ( $p > 0.05$ ). میانگین (انحراف معیار) فاصله زمانی مجروح شدن تا مرگ یا خودکشی با سایر موارد ارتباط معنی داری نداشتند ( $p > 0.05$ ).

**بحث:** بر اساس این مطالعه، خودکشی یکی از علل مرگ جانبازان ایرانی است، که به مرگ جانبازان در سنین پایین (کمتر از ۴۰ سال) منجر می‌شود و نشان دهنده ضرورت توجه به این موضوع در جانبازان می‌باشد. بر اساس این مطالعه، گروه‌های خاصی از جانبازان از نظر خودکشی، بیشتر در معرض خطر می‌باشند.

**واژگان کلیدی:** خودکشی، جانبازان، علت مرگ و میر، ایران.

۱- دانشگاه علوم پزشکی بقیه...، مرکز تحقیقات تروما، مرکز تحقیقات علوم رفتاری، پژوهشکده پزشکی و فنی مهندسی بنیاد جانبازان، نویسنده‌ی مسؤول  
e-mail: tav4010043@yahoo.com

۲- دانشگاه علوم پزشکی بقیه...، مرکز تحقیقات آسیب‌های شیمیایی

۳- دانشگاه علوم پزشکی بقیه...، واحد تحقیقات بالینی

۴- موسسه پژوهشگران طب و توسعه بهداشت

۵- دانشگاه علوم پزشکی بقیه...، مرکز تحقیقات علوم رفتاری